

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN BBB-FRACTIE

ONDERWERP

Beantwoording
schriftelijke vragen BBB-
fractie Algemeen Bestuur
– maatregelenpakket
SGBP4

Op 23 juli 2026 heeft de heer Levers namens de fractie BBB, naar aanleiding van de besluitvormende vergadering van het Algemeen Bestuur van 30 juni 2026, vragen gesteld naar aanleiding van het Maatregelenpakket SGBP4. Deze vragen zijn opgepakt als schriftelijke vragen, conform het Reglement van Orde van Waterschap Zuiderzeeland (art. 39).

BEANTWOORDING VAN DE SCHRIFTELIJKE VRAGEN

In SGBP4 worden er biologische doelen en normen voor algemeen fysisch chemische parameters vast gesteld. Onder meer op basis van de door Schipper et al. (2026) uitgevoerde bronnenanalyse van nutriënten bleek dat ammonium vooral via directe kwel uitteedt in de tochten en vaarten van Flevoland de belangrijkste bron van totaal-stikstof is onderzocht. In Bijlage B wordt gesteld dat agrariërs daar geen invloed op hebben omdat, zoals al langer bekend, er t via de kwel veel ammonium, en ook zout, er wordt immers gesproken over zoute kwel die Ammonium bevat. Je kunt je afvragen of dit laatste technisch klopt. Voor zover onze kennis rijkt hebben we kwel met daarin diverse elementen. Zout kan daar een serieus deel van uitmaken en Ammonium kan dat ook, en het kan zijn dat ze er allebei in zitten.

Als BBB-fractie constateren wij nu dat de biologische doelen al vastgesteld zijn en er nu nog wordt onderzocht hoeveel Ammonium er via kwel de stroomgebieden binnen komt en hoeveel Ammoniak er weer uit die Ammonium komt. Dit is dan weer belangrijk omdat Ammoniak giftig is voor de biologie, zoals dat in het antwoord op onze technische vraag is genoemd.

Hierop heeft de BBB-fractie de volgende vragen:

Vraag 1: Zijn de biologische doelen dan wel op basis van de juiste feiten vastgesteld als nu nog wordt onderzocht wat het natuurlijke achtergrondgehalte van Ammonium is en wat dientengevolge het giftige Ammoniak gehalte zal zijn? Of is het biologische doel qua Ammonium vastgesteld op basis van de landelijk geldende Ammonium norm?

Antwoord:

Ja, de biologische doelen zijn op basis van de huidige inzichten vastgesteld waar rekening is gehouden met regionale gegevens en de aanname dat de ammonium in de kwel als niet van menselijke oorsprong is en daardoor niet beïnvloedbaar is.

Bij de doelaflading is gebruik gemaakt van de actuele monitoringdata en inzichten over de effecten van maatregelen en drukken. Voor de biologische doelaflading is, net als voor SGBP3 gewerkt met de pragmatische methode. Bij deze methode wordt de huidige situatie, de gemeten biologische toestand, als vertrekpunt genomen. Vervolgens wordt gekeken welke antropogene drukken met maatregelen te stoppen/beperken zijn. Dit zijn vooral maatregelen gericht op chemie. Ammonium is hierbij als van natuurlijke herkomst beschouwd. Het effect hiervan is dus al zichtbaar/komt tot uiting in de biologische toestand. Het feit dat we niet aan de huidige geldende chemische norm voldoen voor ammonium is dus niet van belang geweest bij de doelaflading.

Vraag 2: In de bijlage wordt er gesproken over zoute kwel, waarvan ook algemeen bekend is dat deze op veel plekken aanwezig is. Zijn de hoge zoutgehaltes die ook giftig zijn voor de gewenste biologie wel voldoende mee genomen om de biologische doelen vast te stellen?

Antwoord:

Ja, de zoutgehaltes zijn voldoende meegenomen bij de doelaflading. Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1 zijn de biologische doelen afgeleid met de pragmatische methode. In tochten waar zoutgehaltes van nature verhoogd zijn, komt dit reeds tot uiting in de huidige biologische toestand, m.a.w. voor zover er sprake is van effecten van (permanent) hoge zoutgehaltes zijn deze verdisconteerd in de biologische doelen. Overigens blijkt uit onderzoek dat veel karakteristieke waterplanten van zoet water ook kunnen voorkomen bij (periodiek) hoge zoutgehaltes.

Vraag 3: Hoe langer wij met de KRW in oppervlaktewater bezig zijn hoe meer parallellen wij zien tussen Ammoniak in de lucht (stikstof dossier NB wet) en de veronderstelde relatie met natuurkwaliteit enerzijds en nutriënten (vooral N) in oppervlaktewater en de veronderstelde relatie met de daarvoor geldende KRW biologische doelen. Ja het kan zijn dat er een relatie is tussen Ammoniak en biologie enerzijds en tussen N en biologische doelen anderzijds, maar er zijn nog zo veel meer drukfactoren waardoor de gewenste biologische doelen niet worden gehaald. Is bekend wat de invloed van een combinatie van drukfactoren op de biologie in het oppervlaktewater is? En houdt het college daar ook rekening mee?

Antwoord:

Van niet alle afzonderlijke drukfactoren zowel positief (bijvoorbeeld vismigratievoorzieningen) als negatief (bijvoorbeeld gewasbeschermingsmiddelen) is het effect op de biologie volledig bekend. Dit is landelijk ook niet het geval. Het effect van de drukfactoren is daarom op basis van expert judgement in combinatie met de beschikbare onderzoeken, eigen of van derden, ingeschat. Deze inschattingen zijn verwerkt in de biologische doelen. Er is dus rekening gehouden met de combinatie van drukfactoren op basis van de beschikbare kennis.

Vraag 4: Wij constateren dat er gebieden zijn waar het door natuurlijke omstandigheden, denk voornamelijk aan Ammonium en zout maar het kan ook om andere natuurlijke drukfactoren gaan, onmogelijk is om een goede biologie te realiseren. Is de waterkwaliteit te verbeteren door zulke KRW-lichamen door te spoelen met een betere waterkwaliteit waardoor er een veel betere biologie te realiseren is?

Antwoord:

De kwaliteit van de waterlichamen in Flevoland is te beschouwen als gebiedseigen, dus een kwaliteit die past bij de huidige inrichting/functioneren van Flevoland. De huidige biologische doelen zijn gebaseerd op die gebiedseigen waterkwaliteit.

Afhankelijk van de kwaliteit van het doorspoelwater kan de waterkwaliteit (tijdelijk) veranderen, bijvoorbeeld de lagere zoutgehaltes in het doorspoelseizoen in Tochten H. Maar in Tochten H worden ook nog steeds hoge ammoniumgehaltes en normoverschrijdende gehalten gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen, wat de biologische ontwikkelingsmogelijkheden weer drukt. Dit geldt ook in de delen van de Noordoostpolder waar water wordt aangevoerd vanuit het IJsselmeer. Doorspoeling leidt dus niet altijd tot verbetering van de waterkwaliteit en daarmee van de biologische toestand. Dit neemt niet weg dat dit wel het geval kan zijn. Aanvoer kan echter ook nadelige effecten hebben op de biologie. Voor vis bijvoorbeeld kan het aanvoeren van water een nadelig effect hebben als wateraanvoer gepaard gaat met het plaatsen van stuwen die de verspreiding van vis belemmeren. Tot slot moet er ook in droge periodes voldoende geschikt water beschikbaar zijn voor doorspoeling, wat niet altijd mogelijk zal zijn.

Vraag 5: In bijlage A wordt aangegeven dat "Onderzoeken mogelijkheden inzet (ruimtelijk) juridische instrumentarium" voor o.a. ammonium een maatregel is. Dit terwijl in bijlage B te lezen is dat het ammonium vooral via directe kwel het gebied in komt. Wij denken dat de indirecte kwel (via de bodem) dan nog buiten beeld blijft. Aan welke mogelijkheden van inzet juridisch instrumentarium denkt u bij Ammonium?

Antwoord:

Momenteel wordt onderzocht of er extra maatregelen mogelijk zijn die afspoeling/uitspoeling van nutriënten kunnen verminderen. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen deze opgenomen worden in de Waterschapsverordening. Deze maatregelen kunnen eventueel ook gebiedspecifiek opgelegd worden via maatwerk. Dit onderzoek/deze actie komt mede voort uit verplichtingen vanuit de KRW en zijn opgenomen in het collegeplan. De resultaten van dit onderzoek worden in 2027 verwacht. Op basis van de uitkomsten wordt een ambtelijk advies opgesteld, dat vervolgens ter besluitvorming zal worden aangeboden aan het bestuur.

Vraag 6: In Bijlage B wordt bij de stof Ammonium bij de maatregelen eerst aangegeven dat bij antropogene Ammonium emissie het rijk aan zet is. En dat bovenwettelijke maatregelen kunnen helpen. Vervolgens wordt eraan gegeven dat door de grote kwel bijdrage dit niet tot doelbereik zal leiden. Wordt hier bedoeld te zeggen dat er binnen ons werkgebied voor niemand handelingsperspectief is?

Antwoord:

Nee, bedoeld wordt dat met de huidige landelijk generieke ammoniumnorm maatregelen niet tot doelbereik zullen leiden door de invloed van kwel. Door een landelijke werkgroep ammonium, die bestaat uit Ministerie van I&W, Deltares, Aveco de Bondt en verschillende waterschappen, zijn voorstellen gedaan voor regionale gespecificeerde ammoniumnormen, waarbij rekening wordt gehouden met de variatie in natuurlijke achtergrondgehalten. Na vaststelling kunnen deze meegenomen worden bij de toestandsbepaling. Het streven is dat dit bij de beoordeling in 2027 kan gebeuren. Mocht er dan nog sprake zijn van normoverschrijdingen van ammonium, dan zouden emissie maatregelen deze opgave helpen tegengaan.

Vraag 7: Bij Maatregelen onder de stof Ammonium wordt ook genoemd dat uit en afspoeling kunnen worden beperkt door maatregelen van telers. Op welke maatregelen wordt hier gedoeld en op welk onderzoek is dit gebaseerd? En zijn deze maatregelen overal doeltreffend?

Antwoord:

Het is nu nog niet precies te zeggen welke maatregelen dit zouden kunnen zijn. Het gaat om maatregelen om de uit- en afspoeling te beperken. Zie ook vraag 5. Met het in beeld brengen van regionale maatregelen wordt invulling gegeven aan de maatregel: 'Nagaan welke mogelijkheden het waterschapsinstrumentarium biedt om emissies in landelijk en stedelijk gebied te verminderen' uit het Collegeplan 2023- 2027 'Verbinden en koers houden'. Een onderzoek naar het doeltreffend zijn van de maatregelen loopt nog.

Vraag 8: Bij Maatregelen onder de stof Ammonium wordt in hetzelfde blokje aangegeven dat het maar de vraag is of de hierboven genoemde maatregelen zullen leiden tot een substantiële verlaging van de Ammonium gehalten aangezien bij de KIWK-pilot Vuursteentocht het merendeel van de stikstof in de vorm van antropogene Nitraat aanwezig was. In verslagen van dezelfde pilot wordt ook genoemd dat er tot 30% van de Ammonium wordt genitrificeerd naar Nitraat. Had hier dan niet bij moeten staan dat een serieus deel van die is ontstaan uit Ammonium die via kwel het gebied is in gekomen en

Antwoord:

Bij de uitkomsten van de KIWK-pilot nutriëntenbenutting Vuursteentocht wordt ook aangegeven dat ongeveer een derde van de stikstof in de vorm van ammonium via kwel in de tocht komt en een natuurlijke herkomst heeft.

Vraag 9: Volgens de KRW zijn de nutriënten gehalten (N en P) alleen in de zomer van belang. Dit is ook logisch te verklaren omdat er wordt verondersteld dat deze elementen eutrofiering overdadige groei kunnen veroorzaken. Deze overdadige groei zal in de winter niet plaats kunnen vinden doordat de temperatuur dan limiterend is. Het valt de BBB-fractie op dat er de laatste tijd regelmatig wordt genoemd dat winteruitspoeling van nutriënten een negatieve invloed kan hebben op de biologie in het oppervlaktewater. Kunt u aangeven hoe dat mechanisme werkt?

Antwoord:

Normoverschrijdingen voor stikstof worden nogal eens veroorzaakt door hoge gehalten in het voorjaar die het gevolg zijn van de voorjaarsmestgift. In situaties met veel neerslag en weinig begroeiing kan de voorjaarsmestgift leiden tot verhoogde uit/afspoeling. Beter sturen op het stikstofbodemoverschot kan dit helpen verminderen.

De invloed op de biologie verloopt als volgt: fosfor zit veelal gebonden aan sedimentdeeltjes en/of organische stof, wat ertoe leidt dat dit bij afspoeling in de waterbodem van de ontvangende wateren terecht komt. Vanuit de waterbodem kan gedurende het groeiseizoen nalevering plaatsvinden. Ook kan er in het vroege voorjaar bij hoge nutriëntengehaltes algenbloei optreden, waardoor waterplanten moeilijker tot ontwikkeling kunnen komen. Dit kan weer van invloed zijn op macrofauna en vis.

Daarnaast heeft dit te maken met de afwenteling van nutriënten vanuit de waterlichamen op de kustwateren. De Noordzee heeft een wintergemiddelde stikstofnorm die overschreden wordt (algenbloei, schuim, etc.). Dit komt omdat stikstof in zoute ecosystemen van nature de limiterende voedingsstof is voor algenbloei. Deze bloei kan al in het vroege voorjaar optreden.

We gaan ervanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.